

Niki Walker

İnsanlar
**NEDEN
SAVAŞIR?**

Çatışma,
Savaş ve Barış

Çeviren
Şahika Tokel

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

Jack'e ithafen, daha fazla sevgi ve dünyanın sorunlarının çözülebileceğine duyulan samimi umutla

Yapı Kredi Yayınları - 4934

Doğan Kardeş - 823

—ilkgençlik—

İnsanlar Neden Savaşır? / Niki Walker

Özgün adı: Why do we Fight? : Conflict, War and Peace

Çeviren: Şahika Tokel

Kitap editörü: Korkut Erdur

Düzeltili: Filiz Özkan

Kitap tasarımı: Barb Kelly

Grafik uygulama: Süreyya Erdoğan

Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.

Dudullu Organize San. Bölgesi 1.Cad. No:16 Ümraniye-İstanbul

Tel: 444 44 03 • Fax: (0216) 365 99 07-08 • www.bilnet.net.tr

Sertifika No: 31345

Çeviriye temel alınan baskı: Owlkids Books Inc., Toronto, 2014

1. baskı: İstanbul, Ağustos 2017

ISBN 978-975-08-4054-8

© 2013 Niki Walker

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2015

Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Bu baskının hiçbir kısmı yeniden çoğaltılamaz, herhangi bir erişim sisteminde depolanamaz ya da herhangi bir biçimde ya da elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da başka bir yöntemle, yayıncının yazılı izni olmaksızın aktarılamaz.

Owlkids Books Inc., Toronto, Ontario, Kanada izniyle yayımlanmıştır.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.

İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul

Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23

<http://www.ykykultur.com.tr>

e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr

İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık

PEN International Publishers Circle üyesidir.

Düşman,
hikâyesini
duymadığımız
kişidir

—Gene Knudsen Hoffman,
Amerikalı barış aktivisti ve yazar
(1919-2010)

İÇİNDEKİLER

- 7** Giriş
Çatışma Nedir?
- 11** Bölüm 1
Çatışmalar Neden Çıkar?
Her çatışmanın bir başlangıcı vardır.
- 23** Bölüm 2
Sınır Çizgileri
Her anlaşmazlıkta en az iki taraf olur.
- 39** Bölüm 3
İşbirliği mi Savaş mı?
Savaşmak ya da savaşmamak! Çatışmalar nasıl ve neden savaflara dönüşür?
- 57** Bölüm 4
Barış Yapmak
Barışı inşa etmek ve korumak... Tam zamanlı bir iş.
- 65** Bölüm 5
Çatışmaları Anlamak
En iyi yanıtlar nadiren en kolay olanlardır.
- 74** Sonuç
Sen Ne Düşünüyorsun?
- 76** Kaynaklar
- 78** Dizin
- 80** Teşekkürler ve Yazarın Notu

giriş

Bir şeyi
istediğiniz kadar
ince dilimleyin
daima iki
tarafı olacaktır

—Baruch Spinoza,
Hollandalı filozof (1632-1677)

ÇATIŞMA

Nedir

Savaşlar, protestolar, açmazlar, grevler.

Bunları sürekli duyuyorsun. Savaşlar ile protestoların görünüşte pek ortak noktası yoktur, değil mi?

Savaşta silahlar ve bombalar vardır, protestoda ise pankartlar ve insan zincirleri. Ama bunlar aslında bir anlaşmazlığı ele almanın sadece iki yoludur. Biri şiddete başvurur, öteki başvurmaz (ya da genelde başvurmaz). Her ikisi de iki grup insan arasındaki bir anlaşmazlık olarak başlar.

HER İKİSİ DE ÇATIŞMADIR.

Peki, sen bu hafta hiçbir çatışmada taraf oldun mu?
Hayır demeden önce bir düşün.

Çevrendekilerin söylediği her şeyi kabul ettin mi?
İnsanların senden istediği her şeyi yaptın mı sence?

Eğer etrafında olup biten hiçbir şeyle bir sorunu olmayan –dünyadaki– tek kişi değilsen daha önce bir anlaşmazlık yaşamış olma ihtimalin son derece yüksek. Belki kardeşinle televizyonda ne seyredeceğiniz konusunda kavga ettin. Belki de matematik dersinde bir çocuk sınavda senden kopya çekmek istedi de sen istemedin.

İnsanların her konuda anlaşmaları imkânsız olduğundan bir araya getirildikleri her yerde –okulda, işte, evde, büyük şehirlerde, küçük kasabalarda ve ülkelerde– çatışmalar doğal olarak baş gösterir, çünkü hayatın bir parçasıdır.

Çatışma:

Nasıl ele alındığına bağlı olarak şiddetle ya da barışçıl çözümle sonuçlanabilen yoğun anlaşmazlık.

Çatışmayı aslında hiç kimse sevmez ama anlaşmazlıkların her zaman illaki şiddet içermesi ya da sevimsiz olması gerekmez. Değişimleri gerçekleştirmek için bir şans olabilirler – tabii eğer çatışmanın tarafları, dinlemeye ve meseleleri çözümlenmeye istekliyse. Bir çatışmanın çözümlenme ya da karara bağlanma biçimi, tarafların onu nasıl ele aldıklarına bağlıdır. Bazen çatışmalar büyük kavgalar patlak vermeden önce konuşarak çözülür bazen de kavgayla. Bu durum sokaktaki insanlar arasında görülen çatışmalar için geçerlidir. Öte yandan dünya sahnesinde yer alan ülkeler arasındaki çatışmalar için de geçerlidir. Bu çatışmalara küresel çatışmalar diyebiliriz.

Küresel çatışmalardan bahsederken dünyanın ilgisini çeken büyük anlaşmazlıklardan bahsediyoruz demektir. Bunlar bir ülke sınırları içinde ya da ülkeler arasında patlak verebilir. Binlerce hatta milyonlarca kişiyi içerebilir. Ayrıca, küresel çatışmalar kolayca şiddetli bir hal alabilir. Bazen topyekûn savaşa dönüşür. Bunları anlamak günlük hayatta karşımıza çıkan çatışmaları anlamaktan çok daha ustalık ister – hatta çözümlenmek de öyle.

Peki, küresel çatışmaları ve nasıl çözümlendiklerini anlamaya nereden başlayabiliriz? Onları temel parçalarına ayırarak. Bu parçaların neler olduğunu ve birbirleriyle ilişkilerini karşı sayfada görebilirsin.

Küresel

ÇATIŞMA ile Tanış

Küresel çatışma: Ülkeler ya da ülkeler içindeki topluluklar arasında yaşanan, dünyanın ilgisini çeken ve bazen de müdahalesini gerektiren genelde şiddet içeren anlaşmazlıklardır.

Topyekûn savaştan ticari tartışmalara varıncaya dek, dünyadaki çatışmaların çoğu emsalsiz olsa da aslında aynı parçalardan oluşur.

İki taraf var:

A tarafı ve B tarafı.

Çatışmanın bir **kaynağı** var.

İki tarafın anlaşamadığı nokta işte budur.

Çatışmayı etkileyen **ilişkiler** konusu var.

Anlaşmazlıklarını nasıl ele aldıkları konusu var.

Herhangi bir çatışmayı anlamak istiyorsan, kaynaktan başla-

malısın – yani ülkelerin ya da grupların çatışma nedeninden. Çatışmanın kökeni budur ve bunu belirlemek her zaman kolay değildir. Genelde çatışmanın kaynağı pek senin düşündüğün şey değildir ve birden fazla kaynak da olabilir.

Ama dünyada –farklı meseleler üstüne, farklı ülkeler arasında ve farklı insan topluluklarının dahil olduğu– birçok çatışma olsa da, kökenine inildiğinde, genelde hepsinin başlama nedenleri aynıdır.